

Вікторія Небрат,

ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України»

Питання вироблення принципів і механізмів повоєнної відбудови економік країн мають свою історію, також є позитивний досвід зовнішньої допомоги для відновлення після II світової війни, до якого часто апелюють.

У цьому контексті вважаю за необхідне наголосити на кількох моментах:

Свого часу, допомога США у повоєнній відбудові зруйнованої Європи надавалася не лише і не стільки як добродійний проєкт, не як прояв гуманізму і солідарності, а як спосіб реалізації власних геополітичних та бізнесових інтересів. Тому Україна повинна *не просто просити про допомогу, а сформувати пропозицію.*

Взаємні потреби і можливості визначають обсяги і спрямованість зовнішньої фінансової, технологічної та гуманітарної допомоги. Зокрема, наприкінці 1940-х – на початку 1950-х років принципами американської допомоги були: 1) сприяння ендогенізації повоєнної відбудови Європи; 2) отримання дивідендів від допомоги та забезпечення їх стійкого зростання; 3) створення передумов для формування зворотного позитивного ефекту - стимулювання повоєнного технологічного оновлення економіки США.

Фінансування США допомоги у повоєнній відбудові Європи – це був інвестиційний проєкт, що передбачав і забезпечив повернення вкладень з позичковими процентами, комерційними прибутками і геополітичними дивідендами. Тому й за сучасних умов слід розглядати заінтересованість зарубіжних партнерів та можливості реалізації їхніх бізнес-цілей як головну передумову отримання допомоги Україною. Війна росії проти України є намаганням змінити світовий порядок, у створення якого США інвестували. Відтак у широкому сенсі сучасна американська допомога Україні – це захист своїх інвестицій.

Крім того, варто пам'ятати, що основними рушіями і ресурсами відбудови, як і розвитку економіки загалом, були і будуть у майбутньому внутрішні чинники, продуктивні сили нації (Ф. Ліст). У програмній доповіді Президентського комітету зовнішньої допомоги (1947 р.) «European Recovery and American Aid» наголошувалося, що зовнішня допомога повинна розглядатися не як засіб підтримки Європи, а як іскра, яка запускає двигун. Тому первинними є *суб'єктність і відповідальність України* за вироблення візії майбутньої економіки з урахуванням вже випрацьованої ідеї структурного оновлення, тобто реструктуризації; за розроблення стратегії, та створення інституційних механізмів її реалізації із залученням зовнішньої допомоги на засадах інвестиційного менеджменту.